॥तैत्तिरीय ब्राह्मणम्॥

॥प्रथमः प्रश्नः॥

॥ तैत्तिरीयब्राह्मणे तृतीयाष्टके प्रथमः प्रपाठकः॥

अग्निर्नः पातु कृत्तिकाः। नक्षेत्रं देविमिन्द्रियम्। इदमासां विचक्षणम्। हृविरासं जुंहोतन। यस्य भान्तिं रुश्मयो यस्यं केतवंः। यस्येमा विश्वा भुवनानि सर्वां। स कृत्तिंकाभिर्भिसंवसानः। अग्निर्नो देवः सुंविते दंधातु। प्रजापंते रोहिणी वेतु पत्नीं। विश्वरूपा बृह्ती चित्रभानुः॥१॥

सा नों युज्ञस्यं सुविते दंधातु। यथा जीवेम श्ररदः सवीराः। रोहिणी देव्युदंगात्पुरस्तात्। विश्वां रूपाणि प्रतिमोदंमाना। प्रजापंति हिवषां वर्धयंन्ती। प्रिया देवानामुपंयातु युज्ञम्। सोमो राजां मृगशीर्षेण आगन्। शिवं नक्षत्रं प्रियमंस्य धामं। आप्यायंमानो बहुधा जनेषु। रेतः प्रजां यजमाने दधातु॥२॥

यत्ते नक्षेत्रं मृगशीर्षमस्ति। प्रिय॰ राजन् प्रियतंमं प्रियाणाँम्। तस्मै ते सोम ह्विषां विधेम। शं नं एधि द्विपदे शं चतुंष्पदे। आर्द्रयां रुद्रः प्रथंमा न एति। श्रेष्ठौं देवानां पतिरिष्ट्रयानाँम्। नक्षेत्रमस्य ह्विषां विधेम। मा नंः प्रजा॰ रीरिष्-मोत वीरान्। हेती रुद्रस्य

परिं णो वृणक्तु। आर्द्रा नक्षंत्रं जुषता १ ह्विर्नः॥३॥ प्रमुश्चमानौ दुरितानि विश्वां। अपाघश १ सन्नुदतामरांतिम्।

पुनेर्नो देव्यदितिः स्पृणोतु। पुनेर्वसू नः पुन्रेतां यज्ञम्। पुनेर्नो देवा अभियंन्तु सर्वे। पुनेः पुनर्वो ह्विषां यजामः। एवा न देव्यदितिरन्वा। विश्वंस्य भूत्री जगंतः प्रतिष्ठा। पुनेर्वसू ह्विषां वर्धयंन्ती। प्रियं देवानामप्येतु पार्थः॥४॥

बृह्स्पतिः प्रथमं जायंमानः। तिष्यं नक्षंत्रम्भि सम्बंभूव। श्रेष्ठां देवानां पृतंनासु जिष्णुः। दिशोऽनु सर्वा अभयं नो अस्तु। तिष्यः पुरस्तांदुत मध्यतो नंः। बृह्स्पतिर्नः परि पातु पृश्चात्। बाधेतां द्वेषो अभयं कृणुताम्। सुवीर्यस्य पतंयः स्याम। इद॰ सपेभ्यो ह्विरंस्तु जुष्टम्। आश्रेषा येषांमनुयन्ति चेतः॥५॥

ये अन्तरिक्षं पृथिवीं क्षियन्ति। ते नेः सूर्पासो हवमागंमिष्ठाः। ये रोचने सूर्यस्यापि सूर्पाः। ये दिवं देवीमन् स्थरंन्ति। येषांमाश्रेषा अनुयन्ति कामम्। तेभ्यः सूर्पभ्यो मधुमञ्जहोमि। उपहूताः पितरो ये मुघासुं। मनोजवसः सुकृतः सुकृत्याः। ते नो नक्षेत्रे हवमागंमिष्ठाः। स्वधाभिर्य्ज्ञं प्रयंतं जुषन्ताम्॥६॥

ये अग्निद्ग्धा येऽनंग्निदग्धाः। येंऽमुं लोकं पितरः क्षियन्ति। याः श्चं विद्या याः उं च न प्रविद्या मुघासुं यज्ञः सुकृतं जुषन्ताम्। गवां पितः फल्गुंनीनामसि त्वम्। तदेर्यमन्वरुणमित्र चारुं। तं त्वां वय संनितार समीनाम्। जीवा जीवंन्तमुप संविशेम। येनेमा विश्वा भुवंनानि सञ्जिता। यस्यं देवा अनु सं यन्ति चेतः॥७॥

अर्यमा राजाऽजर्स्तुविष्मान्। फर्ल्युनीनामृष्मो रोरवीति। श्रेष्ठो देवानां भगवो भगासि। तत्त्वां विदुः फर्ल्युनीस्तस्यं वित्तात्। अस्मभ्यं क्षत्रम्जर्रं सुवीर्यम्। गोम्दर्श्ववदुप् सन्नुदेह। भगो ह दाता भग इत्प्रदाता। भगो देवीः फर्ल्युनीरा विवेश। भगस्येत्तं प्रसुवं गमेम। यत्रं देवैः संधुमादं मदेम॥८॥

आयांतु देवः संवितोपयातु। हिर्ण्ययंन सुवृता रथेन। वहन् हस्त १ सुभगं विद्यनापंसम्। प्रयच्छंन्तं पपंिरं पुण्यमच्छं। हस्तः प्रयंच्छत्वमृतं वसीयः। दक्षिणेन् प्रतिगृभ्णीम एनत्। दातारंमुद्य संविता विदेय। यो नो हस्ताय प्रसुवाति यज्ञम्। त्वष्टा नक्षंत्रमृभ्येति चित्राम्। सुभ १ संसं युव्ति १ रोचंमानाम्॥ ९॥

निवेशयंत्रमृतान्मर्त्या ईश्च। रूपाणि पिर्शन् भुवनानि विश्वा। तत्रस्त्वष्टा तदुं चित्रा विचंष्टाम्। तत्रक्षंत्रं भूरिदा अंस्तु मह्यम्। तत्रक्षंत्रं पूजां वीरवंती स्सोत्। गोभिर्नो अश्वैः समनक्त यज्ञम्। वायुर्नक्षंत्रम्भ्येति निष्ट्याम्। तिग्मश्वं वेष्ट्यभो रोरुवाणः। समीरयन् भुवना मात्रिश्वा। अप द्वेषा सि नुदतामरांतीः॥१०॥

तन्नों वायुस्तद् निष्ट्यां शृणोतु। तन्नक्षंत्रं भूरिदा अंस्तु मह्यम्ँ। तन्नों देवासो अनुंजानन्तु कामम्ँ। यथा तरेंम दुरितानि विश्वाः। रोचंमानामरांतीर्गोपौ युज्ञम्॥-

दूरम्स्मच्छत्रंवो यन्तु भीताः। तदिन्द्राग्नी कृणुतां तद्विशांखे। तन्नो देवा अनुंमदन्तु यज्ञम्। पृश्चात् पुरस्तादर्भयं नो अस्तु। नक्षंत्राणामधिपत्नी विशांखे। श्रेष्ठांविन्द्राग्नी भुवंनस्य गोपौ॥११॥

विषूचः शत्रूंनप् बार्धमानौ। अप् क्षुधं नुदतामरांतिम्। पूर्णा पृश्चादुत पूर्णा पुरस्तांत्। उन्मध्यतः पौर्णमासी जिंगाय। तस्यां देवा अधि संवसन्तः। उत्तमे नाकं इह मांदयन्ताम्। पृथ्वी सुवर्चा युवतिः सजोषाः। पौर्णमास्युदंगाच्छोभंमाना। आप्याययंन्ती दुरितानि विश्वाः। उरुं दुहां यजमानाय युज्ञम्॥१२॥ चित्रभंनुर्यजंमाने दधातु हिवर्नः पाथुश्चेतों जुषन्ताश्चेतों मदेम्

ऋद्धास्मं ह्व्यैर्नमंसोप्सद्यं। मित्रं देवं मित्र्धयंं नो अस्तु। अनूराधान् ह्विषां वर्धयंन्तः। शतं जीवेम शरदः सवीराः। चित्रं नक्षेत्रमुदंगात्पुरस्तात्। अनूराधास् इति यद्वदंन्ति। तन्मित्र एति पृथिभिदेवयानैः। हिर्ण्ययैर्वितंतैर्न्तरिक्षे। इन्द्रौं ज्येष्ठामनु नक्षेत्रमेति। यस्मिन्वृत्रं वृंत्रतूर्यं तुतारं॥१३॥

तस्मिन्वयम्मृतं दुहांनाः। क्षुधं तरेम् दुरितिं दुरिष्टिम्। पुरन्दरायं वृष्भायं धृष्णवें। अषांढाय सहंमानाय मीदुषें। इन्द्रांय ज्येष्ठा मधुंमृदुहांना। उ्रुं कृणोतु यर्जमानाय लोकम्। मूर्लं प्रजां वीरवंतीं विदेय। परांच्येतु निर्ऋतिः पराचा। गोभिर्नक्षंत्रं पृशुभिः समंक्तम्। अहंर्भूयाद्यजंमानाय मह्यम्॥१४॥

अहंनों अद्य सुंविते दंधातु। मूलं नक्षंत्रमिति यद्वदंन्ति। परांचीं वाचा निर्ऋतिं नुदामि। शिवं प्रजाये शिवमस्तु मह्मम्ं। या दिव्या आपः पर्यसा सम्बभूवुः। या अन्तरिक्ष उत पार्थिवीर्याः। यासांमषाढा अनुयन्ति कामम्ं। ता न आपः शङ् स्योना भंवन्तु। याश्च कूप्या याश्चं नाद्याः समुद्रियाः। याश्चं वैशन्तीरुत प्रांसचीर्याः॥१५॥

यासांमषाढा मधुं भृक्षयंन्ति। ता न आपः शङ् स्योना भंवन्तु। तन्नो विश्वे उपं शृण्वन्तु देवाः। तदषाढा अभिसंयन्तु यज्ञम्। तन्नक्षंत्रं प्रथतां पृशुभ्यः। कृषिवृष्टिर्यज्ञंमानाय कल्पताम्। शुभ्राः कृन्यां युव्तयः सुपेशंसः। कुर्मकृतः सुकृतों वीर्यावतीः। विश्वान् देवान् हृविषां वर्धयंन्तीः। अषाढाः काम्मुपं यान्तु यज्ञम्॥१६॥

यस्मिन् ब्रह्माऽभ्यजंयथ्सर्वमेतत्। अमुं चं लोकमिदमूं च् सर्वम्। तन्नो नक्षंत्रमभिजिद्विजित्यं। श्रियं दधात्वहृंणीयमानम्। उभौ लोकौ ब्रह्मणा सञ्जितेमौ। तन्नो नक्षंत्रमभिजिद्विचंष्टाम्। तस्मिन्वयं पृतंनाः सञ्जयेम। तन्नो देवासो अनुंजानन्तु कामम्। शृण्वन्ति श्रोणाममृतंस्य गोपाम्। पुण्यांमस्या उपंशृणोमि वाचम्॥१७॥

महीं देवीं विष्णुंपत्नीमजूर्याम्। प्रतीचीमेना ह्विषां यजामः।

त्रेधा विष्णुंरुरुगायो विचंक्रमे। मृहीं दिवं पृथिवीम्न्तरिक्षम्। तच्छ्रोणैतिश्रवं इच्छमाना। पुण्युङ् श्लोकं यजमानाय कृण्वती। अष्टौ देवा वसंवः सोम्यासंः। चतस्रो देवीर्जराः श्रविष्ठाः। ते यृज्ञं पान्तु रजसः पुरस्तात्। संवथ्सरीणम्मृतङ् स्वस्ति॥१८॥

यज्ञं नः पान्तु वसंवः पुरस्तांत्। दक्षिणतोऽभियंन्तु श्रविष्ठाः। पुण्यं नक्षंत्रमभि संविशाम। मा नो अर्रातिर्घशृ साऽगन्। क्षत्रस्य राजा वर्रुणोऽधिराजः। नक्षंत्राणा श्रातिभृष्वसिष्ठः। तौ देवेभ्यः कृणुतो दीर्घमार्युः। श्रात सहस्रां भेषजानि धत्तः। यज्ञं नो राजा वर्रुण उपयातु। तन्नो विश्वं अभि संयन्तु देवाः॥१९॥

तन्नो नक्षंत्र श्वतिभेषग्जुषाणम्। दीर्घमायुः प्रतिरद्भेषजानि। अज एकंपादुदंगात्पुरस्तात्। विश्वां भूतानि प्रति मोदंमानः। तस्यं देवाः प्रंसवं यंन्ति सर्वे। प्रोष्ठपदासो अमृतंस्य गोपाः। विभ्राजमानः समिधान उग्रः। आऽन्तरिक्षमरुहदग्न्द्याम्। तर् सूर्यं देवम्जमेकंपादम्। प्रोष्ठपदासो अनुयन्ति सर्वे॥२०॥ अहिंबुंध्रियः प्रथंमान एति। श्रेष्ठां देवानांमृत मानुंषाणाम्।

अहिबुिप्रयः प्रथमान एति। श्रष्ठा देवानामुत मानुषाणाम्। तं ब्राँह्मणाः सोम्पाः सोम्यासंः। प्रोष्ठपदासों अभि रेक्षन्ति सर्वे। चत्वार् एकंम्भि कर्म देवाः। प्रोष्ठपदास् इति यान् वदंन्ति। ते बुप्रियं परिषद्य स्तुवन्तः। अहि रे रक्षन्ति नर्मसोप्सद्यं। पूषा रेवत्यन्वेति पन्थांम्। पुष्टिपतीं पशुपा वाजंबस्त्यौ॥२१॥ ड्रमानि ह्व्या प्रयंता जुषाणा। सुगैर्नो यानैरुपंयातां युज्ञम्। क्षुद्रान् पृशून् रंक्षतु रेवतीं नः। गावीं नो अश्वार् अन्वेतु पूषा। अन्नर् रक्षंन्तौ बहुधा विरूपम्। वाजरं सनुतां यजंमानाय युज्ञम्। तद्श्विनांवश्वयुजोपंयाताम्। शुभुङ्गमिष्ठौ सुयमेभिरश्वैः। स्वं नक्षंत्रर हिवषा यजंन्तौ। मध्वा सम्पृंक्तौ यजुंषा समंक्तौ॥२२॥

यौ देवानां भिषजौ हव्यवाहौ। विश्वस्य दूतावमृतंस्य गोपौ।
तौ नक्षंत्रं जुजुषाणोपंयाताम्। नमोऽश्विभ्यां कृणुमोऽश्वयुग्भ्यांम्।
अपं पाप्मानं भरंणीर्भरन्तु। तद्यमो राजा भगंवान् विचेष्टाम्।
लोकस्य राजां महतो महान् हि। सुगं नः पन्थामभयं कृणोतु।
यस्मिन्नक्षंत्रे यम एति राजां। यस्मिन्नेनम्भ्यषिश्चन्त देवाः। तदंस्य
चित्र १ ह्विषां यजाम। अपं पाप्मानं भरंणीर्भरन्तु। निवेशंनी यत्ते
देवा अदधुः॥२३॥
ततार मह्यं प्रास्चीर्या यांन्तु यज्ञं वाच ई स्वस्ति देवा अनुंयन्ति सर्वे वाजंबस्त्यौ

समंक्तौ देवास्त्रीणि च॥———[२]
नवोनवो भवति जायंमानो यमादित्या अर्श्यमाँप्याययंन्ति।
ये विरूपे समंनसा संव्ययंन्ती। समानं तन्तुं परितातना तें। विभू
प्रभू अनुभू विश्वतो हुवे। ते नो नक्षेत्रे हवमागंमेतम्। व्यं देवी
ब्रह्मणा संविदानाः। सुरत्नांसो देववीतिं दर्धानाः। अहोरात्रे हविषां

वर्धयंन्तः। अतिं पाप्मान्मतिं मुत्त्वा गमेम। प्रत्युंवदश्यायती॥२४॥

व्युच्छन्तीं दुहिता दिवः। अपो मही वृंणुते चक्षुंषा। तमो ज्योतिंष्कृणोति सूनरीं। उदुस्त्रियाः सचते सूर्यः। सचां उद्यन्नक्षंत्रमर्चिमत्। तवेदुंषो व्युषि सूर्यंस्य च। सं भक्तेनं गमेमहि। तन्नो नक्षंत्रमर्चिमत्। भानुमत्तेजं उचरंत्। उपंयज्ञमिहागंमत्॥२५॥

अग्निर्वा अंकामयत। अन्नादो देवाना ईस्यामिति। स प्रतम्ग्रये कृत्तिंकाभ्यः पुरोडाशम्ष्टाकंपालं निरंवपत्। ततो वै सौंऽन्नादो देवानांमभवत्। अग्निर्वे देवानांमन्नादः। यथां हु वा अग्निर्देवानांमन्नादः। एव इ व एष मनुष्यांणां भवति। य एतेनं

ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अग्नये स्वाहा कृत्तिकाभ्यः स्वाहाँ। अम्बाये स्वाहां दुलाये स्वाहाँ। नितृत्ये स्वाहाऽभ्रयंन्त्ये स्वाहाँ। मेघयंन्त्ये स्वाहां वर्षयंन्त्ये स्वाहाँ। चुपुणीकांये स्वाहेतिं॥२७॥

प्रजापंतिः प्रजा असृजत। ता अस्माथ्सृष्टाः परांचीरायन्। तासार्ं रोहिणीमुभ्यंध्यायत्। सोंऽकामयत। उपु मा वंर्तेत। समेनया गच्छेयेतिं। स एतं प्रजापंतये रोहिण्यै चुरुं निरंवपत्। ततो वै सा तमुपावर्तत। समेनयागच्छत। उपं हु वा एंनं प्रियमावर्तते। सं प्रियेणं गच्छते। य एतेनं हुविषा यजते। य उंचेनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। प्रजापंतये स्वाहां रोहिण्यै स्वाहां। रोचंमानायै स्वाहां प्रजाभ्यः स्वाहेतिं॥२८॥

सोमो वा अंकामयत। ओषंधीनाः राज्यम्भिजंयेयमितिं। स एतः सोमांय मृगशीर्षायं श्यामाकं चुरुं पर्यसि निरंवपत्। ततो वै स ओषंधीनाः राज्यम्भ्यंजयत्। समानानाः ह वै राज्यम्भिजंयति। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उ चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। सोमांय स्वाहां मृगशीर्षाय स्वाहां। इन्वकाभ्यः स्वाहौषंधीभ्यः स्वाहां। राज्याय स्वाहाऽभिजित्ये स्वाहेति॥२९॥

रुद्रो वा अंकामयत। पृशुमान्थस्यामिति। स एतः रुद्रायाऽऽर्द्रायै प्रैय्यंङ्गवं चुरुं पर्यसि निरंवपत्। ततो वे स पशुमानंभवत्। पृशुमान् हु वे भंवति। य एतेनं हुविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। रुद्राय स्वाहाऽऽर्द्रायै स्वाहाँ। पिन्वंमानायै स्वाहां पृशुभ्यः स्वाहेतिं॥३०॥

ऋक्षा वा इयमेलोमकांऽऽसीत्। साऽकांमयतः। ओषंधीभिवंन-स्पितिभिः प्रजांयेयेति। सैतमिदित्यै पुनेवंसुभ्यां चुरुं निरंवपत्। ततो वा इयमोषंधीभिवंनस्पितिभिः प्राजांयतः। प्रजायते हु वै प्रजयां पृशुभिः। य एतेनं हुविषा यजेते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अदित्यै स्वाहा पुनंवंसुभ्याम्। स्वाहा भूँत्यै स्वाहा प्रजाँत्यै स्वाहेतिं॥३१॥

बृह्स्पतिर्वा अंकामयत। ब्रह्मवर्चसी स्यामिति। स एतं बृह्स्पतिये तिष्यांय नैवारं चुरुं पर्यसि निरंवपत्। ततो वै स ब्रह्मवर्चस्यंभवत्। ब्रह्मवर्चसी हु वै भंवति। य एतेनं हृविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। बृह्स्पतंये स्वाहां तिष्यांय स्वाहां। ब्रह्मवर्चसाय स्वाहेति॥३२॥

देवासुराः संयंत्ता आसन्। ते देवाः सूर्पेभ्यं आश्रेषाभ्य आज्यें कर्म्भं निरंवपन्। तानेताभिरेव देवतांभिरुपांनयन्। पृताभिर्ह् वै देवतांभिर्द्धिषन्तं भ्रातृंव्यमुपंनयति। य पृतेनं हविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। सूर्पेभ्यः स्वाहाँऽऽश्रेषाभ्यः स्वाहाँ। दन्दशूकैंभ्यः स्वाहेतिं॥३३॥

पितरो वा अंकामयन्ता पितृलोक ऋंध्रुयामेति। त एतं पितृभ्यो मुघाभ्यः पुरोडाशु षद्भपालं निरंवपन्। ततो वै ते पितृलोक आधुवन्। पितृलोके हु वा ऋंध्रोति। य एतेन हुविषा यज्ञते। य उं चैनदेवं वेदे। सोऽत्रं जुहोति। पितृभ्यः स्वाहां मुघाभ्यः। स्वाहांऽनुघाभ्यः स्वाहांऽगुदाभ्यः। स्वाहांऽरुन्धृतीभ्यः स्वाहेति॥३४॥

अर्यमा वा अंकामयत। पृशुमान्थ्स्यामिति। स एतमेर्यम्णे फर्न्युनीभ्यां चुरुं निरंवपत्। ततो वै स पंशुमानंभवत्। पृशुमान् हु वै

भंवति। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अर्यम्णे स्वाहा फल्गुंनीभ्याङ् स्वाहाँ। पृशुभ्यः स्वाहेति॥३५॥

भगो वा अंकामयत। भगी श्रेष्ठी देवानाईंस्यामितिं। स

पुतं भगांय फल्गुंनीभ्यां चुरुं निरंबपत्। ततो वै स भगी श्रेष्ठी देवानांमभवत्। भगी ह् वै श्रेष्ठी संमानानां भवति। य पुतेनं हिवषा यजते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। भगांय स्वाहा फल्गुंनीभ्या इं स्वाहां। श्रेष्ठ्यांय स्वाहेतिं॥३६॥

स्विता वा अंकामयत। श्रन्में देवा दधीरन्। स्विता स्यामिति। स एत॰ संवित्रे हस्ताय पुरोडाशं द्वादंशकपालं निरंवपदाशूनां व्रीहीणाम्। ततो वै तस्मै श्रद्धेवा अदंधत। स्विताऽभंवत्। श्रद्धवा अंस्मै मनुष्यां दधते। स्विता संमानानां भवति। य एतेनं ह्विषा यजते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। स्वित्रे स्वाहां हस्ताय। स्वाहां ददते स्वाहां पृण्ते। स्वाहां प्रयच्छंते स्वाहां प्रतिगृभ्णते स्वाहेतिं॥३७॥

त्वष्टा वा अंकामयत। चित्रं प्रजां विन्देयेति। स एतं त्वष्ट्रं चित्राये पुरोडाशंमुष्टाकंपालं निरंवपत्। ततो वै स चित्रं प्रजामंविन्दत। चित्रः ह वै प्रजां विन्दते। य एतेनं ह्विषा यजते। य उं चैनदेवं वेद। सोऽत्रं जुहोति। त्वष्ट्रं स्वाहां चित्राये स्वाहां। चैत्रांय स्वाहां प्रजाये स्वाहेति॥३८॥

वायुर्वा अंकामयत। कामचारंमेषु लोकेष्वभिजययमितिं।

स एतद्वायवे निष्ठांये गृष्ठ्ये दुग्धं पयो निरंवपत्। ततो वै स कामचारमेषु लोकेष्वभ्यंजयत्। कामचार ह वा एषु लोकेष्वभिजंयति। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। वायवे स्वाहा निष्ठ्यांये स्वाहां। कामचारांय स्वाहाऽभिजिंत्ये स्वाहेतिं॥३९॥

इन्द्राग्नी वा अंकामयेताम्। श्रैष्ठ्यं देवानांम्भिजंयेवेति। तावेतिमिन्द्राग्निभ्यां विशाखाभ्यां पुरोडाश्मेकांदशकपालं निरंवपताम्। ततो वे तौ श्रेष्ठ्यं देवानांम्भ्यंजयताम्। श्रेष्ठ्यं हे वे संमानानांम्भि जंयति। य पृतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। इन्द्राग्निभ्याङ् स्वाहा विशाखाभ्याङ् स्वाहाँ। श्रेष्ठ्यांय स्वाहाऽभिजिंत्ये स्वाहेति॥४०॥

अथैतत्पौर्णमास्या आज्यं निर्वपति। कामो वै पौर्णमासी। काम आज्यम्। कामेनेव काम् समर्थयति। क्षिप्रमेन् सकाम् उपनमति। येन् कामेन् यजंते। सोऽत्रं जुहोति। पौर्णमास्ये स्वाहा कामाय स्वाहाऽऽगंत्ये स्वाहेति॥४१॥

अग्निः पश्चंदश प्रजापंतिः षोडंश् सोम् एकांदश रुद्रो दश्केंकांदश् बृह्स्पतिर्दशं देवासुरा नवं पितर् एकांदशार्यमा भगो दशं दश सिवता चतुंर्दश् त्वष्टां वायुरिन्द्राग्नी दशं दशाथैतत्पौर्णमास्या अष्टौ पश्चंदश॥———[४]

मित्रो वा अंकामयत। मित्रुधेयंमेषु लोकेष्वभिजंयेयमितिं। स एतं मित्रायांनूराधेभ्यंश्चरुं निरवपत्। ततो वै स मित्रुधेयंमेषु लोकेष्वभ्यंजयत्। मित्रधेय १ ह् वा एषु लोकेष्वभिजयति। य एतेनं हविषा यजेते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। मित्राय स्वाहां-ऽनूराधेभ्यः स्वाहां। मित्रधेयांय स्वाहाऽभिजित्यै स्वाहेति॥४२॥

इन्द्रो वा अंकामयत। ज्यैष्ठ्यं देवानांम्भिजंयेयमिति। स एतमिन्द्रांय ज्येष्ठायैं पुरोडाशमेकांदशकपालं निरंवपन्महाव्रीहीणाम्।

ततो वे स ज्यैष्ठ्यं देवानांम्भ्यंजयत्। ज्यैष्ठ्यं हु वे संमानानांम्भिजंयति। य पुतेनं हृविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। इन्द्रांय स्वाहाँ ज्येष्ठाये स्वाहाँ। ज्यैष्ठ्याय स्वाहाऽभिजिंत्ये स्वाहेति॥४३॥

प्रजापंतिर्वा अंकामयत। मूलं प्रजां विन्देयेति। स पृतं प्रजापंतये मूलांय चुरुं निरंवपत्। ततो वे स मूलं प्रजामंविन्दत। मूलः ह वे प्रजां विन्दते। य पृतेनं हिष्ण यजंते। य उं चैनदेवं

स्वाहेतिं॥४४॥
आपो वा अंकामयन्त। समुद्रं कामंम्भिजंयेमेतिं।
ता एतमृद्धोऽषाढाभ्यंश्चरं निरंवपन्। ततो वै ताः संमुद्रं
कामंमुभ्यंजयन्। समुद्रं हु वै कामंमुभिजंयित। य एतेनं
हुविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अद्धः
स्वाहांऽषाढाभ्यः स्वाहां। समुद्राय स्वाहा कामांय स्वाहां।

अभिजिंत्यै स्वाहेतिं॥४५॥

वेदं। सोऽत्रं जुहोति। प्रजापंतये स्वाहा मूलांय स्वाहां। प्रजायै

देवेभ्यः स्वाहांऽषाढाभ्यः स्वाहां। अनुपुज्य्याय स्वाहा जित्ये स्वाहेतिं॥४६॥

ब्रह्म वा अंकामयत। ब्रह्मलोकम्भिजययमितिं। तदेतं ब्रह्मणेऽभिजिते चुरुं निरंवपत्। ततो वै तद्बंह्मलोकम्भ्यंजयत्। ब्रह्मलोक॰ ह् वा अभिजयति। य एतेनं ह्विषा यजते। य उं चैनदेवं वदं। सोऽत्रं जुहोति। ब्रह्मणे स्वाहांऽभिजिते स्वाहां। ब्रह्मलोकाय स्वाहाऽभिजित्ये स्वाहेतिं॥४७॥

विश्वे वै देवा अंकामयन्त। अनुपुज्य्यं जंयेमेतिं। त एतं विश्वेभ्यो देवेभ्योऽषाढाभ्यंश्वरुं निरंवपन्। ततो वै तें-ऽनपज्य्यमंजयन्। अनुपुज्य्यः हु वै जंयति। य एतेनं हविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। विश्वेभ्यो

विष्णुर्वा अंकामयत। पुण्युङ्क्ष्ट्रां श्रोकः शृण्वीय। न मां पापी कीर्तिरागंच्छेदितिं। स एतं विष्णंवे श्रोणार्यं पुरोडाशं त्रिकपालं निरंवपत्। ततो वै स पुण्युङ्क्ष्रोकंमशृणुत। नैनं पापी कीर्तिरागंच्छत्। पुण्य ह वै श्लोकः शृणुते। नैनं पापी कीर्तिरागंच्छति। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। विष्णंवे स्वाहाँ श्लोणायै स्वाहाँ। श्लोकांय स्वाहाँ श्लाय स्वाहेतिं॥४८॥

वसंवो वा अंकामयन्त। अग्रं देवतानां परीयामेति। त एतं वसुंभ्यः श्रविष्ठाभ्यः पुरोडाशमृष्टाकपालं निरंवपन्। ततो वै तेऽग्रं देवतांनां पर्यायन्। अग्र १ ह वै संमानानां पर्येति। य एतेनं हिवषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। वसुंभ्यः स्वाहा श्रविष्ठाभ्यः स्वाहाँ। अग्राय स्वाहा परींत्ये स्वाहेतिं॥४९॥

इन्द्रो वा अंकामयत। दृढोऽशिथिलः स्यामिति। स एतं वर्रुणाय शतभिषजे भेषजेभ्यः पुरोडाशं दर्शकपालं

निरंवपत्कृष्णानां ब्रीहीणाम्। ततो वे स दृढोऽशिथिलोऽभवत्। दृढो हृ वा अशिथिलो भवति। य पृतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। वर्रुणाय स्वाहा शृतभिषजे स्वाहां। भेषजेभ्यः स्वाहेतिं॥५०॥
अजो वा एकंपादकामयत। तेजस्वी ब्रह्मवर्च्सी स्यामितिं। स एतमजायैकंपदे प्रोष्ठपदेभ्यंश्चरं निरंवपत्। ततो वे स तेजस्वी

स एतम्जायकपदे प्राष्ठप्दभ्यश्चरु निरवपत्। तता व स तजस्वा ब्रांह्मवर्चस्यंभवत्। तेजस्वी ह् वै ब्रांह्मवर्चसी भंवति। य एतेनं ह्विषा यजते। य उ चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अजायैकपदे स्वाहाँ प्रोष्ठपदेभ्यः स्वाहाँ। तेजसे स्वाहाँ ब्रह्मवर्चसाय स्वाहेति॥५१॥ अहिवैं बुध्नियोंऽकामयत। इमां प्रतिष्ठां विन्देयेति। स एतमहंये

अहिर्वे बुिप्नयोऽकामयत। इमां प्रतिष्ठां विन्देयेति। स एतमहंये बुिप्नयांय प्रोष्ठपदेभ्यः पुरोडाशं भूमिंकपालं निरंवपत्। ततो वै स इमां प्रतिष्ठामंविन्दत। इमा १ ह वै प्रतिष्ठां विन्दते। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अहंये बुिप्नयांय स्वाहाँ प्रोष्ठपदेभ्यः स्वाहाँ। प्रतिष्ठाये स्वाहेतिं॥५२॥ पूषा वा अंकामयत। पृशुमान्थस्यामितिं। स एतं पूष्णे रेवत्यै चुरुं निरंवपत्। ततो वै स पंशुमानंभवत्। पृशुमान् हु वै भंवति। य पृतेनं हुविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। पूष्णे स्वाहां रेवत्यै स्वाहां। पशुभ्यः स्वाहेति॥५३॥

अश्विनौ वा अंकामयेताम्। श्रोत्रस्विनावबंधिरौ स्यावेतिं। तावेतमश्विभ्यांमश्वयुग्भ्यां पुरोडाशं द्विकपालं निरंवपताम्। ततो वै तौ श्रोत्रस्विनावबंधिरावभवताम्। श्रोत्रस्वी ह् वा अबंधिरो भवति। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अश्विभ्याङ् स्वाहाँऽश्वयुग्भ्याङ् स्वाहाँ। श्रोत्रांय स्वाहा श्रुत्यै स्वाहेतिं॥५४॥

यमो वा अंकामयत। पितृणाः राज्यम्भिजंयेय्मितिं। स एतं यमायाप्भरंणीभ्यश्चरुं निरंपवत्। ततो वै स पितृणाः राज्यमभ्यंजयत्। समानानाः ह वै राज्यम्भि जंयति। य एतेनं हिवषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। यमाय स्वाहांऽपभरंणीभ्यः स्वाहां। राज्याय स्वाहाऽभिजिंत्ये स्वाहेति॥५५॥

अथैतदंमावास्यांया आज्यं निर्वपति। कामो वा अमावास्यां। काम आज्यम्। कामेनेव काम् समर्धयति। क्षिप्रमेन् सकाम् उपनमति। येन कामेन यजंते। सोऽत्रं जुहोति। अमावास्यांयै स्वाहा कामांय स्वाहाऽऽगंत्यै स्वाहेतिं॥५६॥ मित्र इन्द्रं: प्रजापंतिर्दशं दुशाप एकांदश् विश्वे ब्रह्म दशंदश् विष्णुस्रयोंदश् वसंव इन्द्रोऽजोऽहिर्वे बुधियः पूषाऽश्विनौ यमो दशं दशाथैतदंमावास्यांया अष्टो पश्चंदश॥

अष्टौ पश्चंदश॥———[५] चन्द्रमा वा अंकामयत। अहोरात्रानंधमासान्मासांनृतून्थ्सं-वथ्सरमास्वा। चन्द्रमंसः सायुंज्यः सलोकतामाप्रुयामिति। स

एतं चन्द्रमंसे प्रतीदृश्याये पुरोडाशं पश्चरशकपालं निरंवपत्।

ततो वै सोऽहोरात्रानिर्धमासान्मासानृतून्थ्संवथ्सरमास्वा। चन्द्रमेसः सायुंज्य र सलोकतांमाप्रोत्। अहोरात्रान् ह् वा अर्धमासान्मासानृतून्थ्यंवथ्सरमास्वा। चन्द्रमंसः सायुंज्य र सलोकतांमाप्रोति। य
पुतेनं ह्विषा यज्ञते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। चन्द्रमंसे
स्वाहाँ प्रतीदृश्याये स्वाहाँ। अहोरात्रेभ्यः स्वाहाँऽर्धमासेभ्यः
स्वाहाँ। मासेभ्यः स्वाहुर्तुभ्यः स्वाहाँ। संवृथ्सराय स्वाहेति॥५७॥

अहोरात्रे वा अंकामयेताम्। अत्यंहोरात्रे मुंच्येवहि। न नांवहोरात्रे आंष्ठुयातामिति। ते एतमंहोरात्राभ्यां चरुं निरंवपताम्। द्वयानां व्रीहीणाम्। शुक्कानां च कृष्णानां च। स्वात्योर्दुग्धे। श्वेताये च कृष्णाये च। ततो वे ते अत्यंहोरात्रे अंमुच्येते। नैने अहोरात्रे आंष्ठुताम्। अति ह वा अंहोरात्रे मुंच्यते। नैनंमहोरात्रे आंष्ठुतः।

य पृतेनं ह्विषा यजिते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अह्रे स्वाहा रात्रिये स्वाहाँ। अतिंमुक्तये स्वाहेतिं॥५८॥
उषा वा अंकामयत। प्रियाऽऽदित्यस्यं सुभगाँ स्यामितिं।
सैतमुषसं चुरुं निरंवपत्। ततो वै सा प्रियाऽऽदित्यस्यं सुभगां-

अथैतस्मै नक्षंत्राय चुरुं निर्वपित। यथा त्वं देवानामिसं। एवमहं मंनुष्यांणां भूयासमिति। यथां हु वा एतद्देवानाम्। एव र हु वा एष मंनुष्यांणां भवित। य एतेनं हुविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। नक्षंत्राय स्वाहोदेष्यते स्वाहाँ। उद्यते स्वाहोदिताय स्वाहाँ। हरंसे स्वाहा भरंसे स्वाहाँ। भ्राजंसे स्वाहा तेजंसे स्वाहाँ। तपंसे स्वाहाँ ब्रह्मवर्चसाय स्वाहेति॥६०॥

सूर्यो वा अंकामयत। नक्षंत्राणां प्रतिष्ठा स्यामिति। स एत र सूर्याय नक्षंत्रभ्यश्चरुं निरंवपत्। ततो वै स नक्षंत्राणां प्रतिष्ठाऽभंवत्। प्रतिष्ठा हु वै संमानानां भवति। य एतेनं हुविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। सूर्याय स्वाहा नक्षंत्रभ्यः स्वाहाँ। प्रतिष्ठायै स्वाहेतिं॥६१॥

अथैतमदित्यै च्रुं निर्वपति। इयं वा अदितिः। अस्यामेव प्रतिं तिष्ठति। सोऽत्रं जुहोति। अदित्यै स्वाहां प्रतिष्ठायै स्वाहेति॥६२॥

अथैतं विष्णंवे च्रुं निर्वपति। युज्ञो वै विष्णुंः। युज्ञ पुवान्तृतः प्रति तिष्ठति। सोऽत्रं जुहोति। विष्णंवे स्वाहां युज्ञाय स्वाहाः। प्रतिष्ठायै स्वाहेति॥६३॥

चन्द्रमाः पश्चंदशाहोरात्रे सप्तदंशोषा एकांदशाथैतस्मै नक्षंत्राय त्रयोंदश सूर्यो दशाथैतमदिंत्यै पञ्चाथैतं विष्णंवे षट्थ्सप्त (सविताऽऽशूनां व्रींहीणामिन्द्रों मुहाब्रीहीणामिन्द्रंः कृष्णानौं ब्रीहीणामहोरात्रे द्वयानौं ब्रीहीणाम्। पितरः षट्कंपाल सिवता द्वादंशकपालिमन्द्राग्नी एकांदशकपालिमन्द्र एकांदश-कपालिमन्द्रो दर्शकपालं विष्णुंस्त्रिकपालमहिर्भूमिकपालमश्विनौं द्विकपालं चन्द्रमाः पश्चंदशकपालमग्निस्त्वष्टा वसंवोऽष्टाकंपालमन्यत्रं चरुम्। रुद्रौऽर्यमा पूषा पंशुमान्थस्या सोमों रुद्रो बृहस्पतिः पर्यसि वायुः पयः सोमों वायुरिंन्द्राग्नी मित्र इन्द्र आपो ब्रह्मं यमोंऽभिजिंत्यै त्वष्टां प्रजापंतिः प्रजायें पौर्णमास्या अमावास्यांया अगंत्यै विश्वे जित्यां अश्विनौ श्रुत्यैं। ब्रह्म तदेतं विष्णुः स एतं वायुः स एतदापस्ताः। पितरो विश्वे वसंवोऽकामयन्त मेति त एतन्निरंवपन्। आपोंऽकामयन्त मेति ता एतन्निरंवपन्। इन्द्राग्नी अश्विनांवकामयेतां वेति तावेतन्निरंवपताम्। अहोरात्रे वा अंकामयेतामिति ते एतन्निरंवपताम्। अन्यत्रांकामयतेति स एतन्निरंवपत्। इन्द्राग्नी श्रैष्ठ्यमिन्द्रो ज्यैष्ठ्यमिन्द्रों दृढः। अहिः सूर्योऽदिंत्यै विष्णंवे प्रतिष्ठायैं। सोमों यमः संमानानांम्। अग्निर्नो रीरिषद्न्यत्रं रीरिषः॥)॥-----[६]

अग्निर्न ऋध्यास्म नवीनवोऽग्निर्मित्रश्चन्द्रमाः षट्॥६॥

अभिर्नुस्तन्नों वायुरिह्वंिभ्रियं ऋक्षा वा इयमथेतत्यौर्णमास्या अजो वा एकंपाथ्सूर्युन्निपंष्टिः॥६३॥ अभिर्नः पातु प्रतिष्ठाये स्वाहेतिं॥

हरिंः ओम्॥

॥इति श्रीकृष्णयजुर्वेदीयतैत्तिरीयब्राह्मणे तृतीयाष्टके प्रथमः

प्रपाठकः समाप्तः॥

प्रथमः प्रश्नः 20

This PDF was downloaded from http://stotrasamhita.github.io.

http://stotrasamhita.github.io | http://github.com/ GitHub: stotrasamhita

Credits: http://stotrasamhita.github.io/about/